Lietas Nr.C31271009
Lietas arhīva Nr.CA-0115-14/32

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2014.gada 15.decembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija
tiesas sēdes priekšsēdētāja I.Strelča
tiesneses I.Zaļā un I.Stuberovska
ar tiesas sēdes sekretāri D.Indāni
Rīgā, Brīvības bulvārī 34,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. C/ prasībā pret SIA „Reģionālais kredīta nams" un /pers. D/ par ķīlas (hipotēkas) līguma atzīšanu par spēkā neesošu, aizdevuma līguma atzīšanu par spēkā neesošu daļā un zemesgrāmatā nostiprināto hipotēku dzēšanu, sakarā ar /pers. C/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2011.gada 27.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1.] Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2008.gada 3.jūnija lēmumu apmierināts SIA „Reģionālais kredīta nams" pieteikums un nodota bezstrīdus piespiedu izpildei /pers. D/ saistība pret SIA „Reģionālais kredīta nams" Ls 20 000 apmērā pēc 2007.gada 17.spetembra Aizdevuma līguma Nr.RKN/SAL-1. Lēmumā noteikts - ja no /pers. D/ piedziņa nav iespējama, tad piedziņu vērst pret galvotāju /pers. C/.

[2.] 2008.gada 12.decembrī Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesā saņemta /pers. C/ (turpmāk – prasītājs) apvērsuma prasība pret SIA „Reģionālais kredīta nams" un /pers. D/ par ķīlas (hipotēkas) līguma atzīšanu par spēkā neesošu, aizdevuma līguma atzīšanu par spēkā neesošu daļā un zemesgrāmatā nostiprināto hipotēku dzēšanu.
Prasība pamatota ar Civillikuma 1415., 1427., 1592.pantu.

[3.] Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2009.gada 15.aprīļa lēmumu apturēta bezstrīdus piespiedu izpildīšana pēc Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas tiesneses 2008.gada 3.jūnija lēmuma par bezstrīdus piespiedu izpildi lietā Nr.3-12/666-2008, līdz brīdim, kad stāsies spēkā galīgais nolēmums civillietā Nr.C31271009, /pers. C/ prasībā pret SIA "Reģionālais kredīta nams" un /pers. D/ par galvojuma, ķīlas (hipotēkas) līguma atzīšanu par spēkā neesošu un zemesgrāmatā nostiprināto hipotēku dzēšanu.

[4.] 2009.gada 9.jūlijā tiesā saņemti atbildētāja SIA „Reģionālais kredīta nams" paskaidrojumi uz celto prasību. Atbildētājs norāda, ka prasību uzskata par nepamatotu un noraidāmu jo prasītāja apsvērumi, ka, parakstot apstrīdētos līgumus, viņam netika izskaidrotas sekas, ir pretēji faktiskajai situācijai.

[5.] Ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2011.gada 27.aprīļa spriedumu nospriests noraidīt pilnībā /pers. C/ prasību pret SIA „Reģionālais kredīta nams" un /pers. D/ par 2007.gada 17.septembra Ķīlas (hipotēkas) līguma Nr.RKN/SAL-1, atzīšanu par spēkā neesošu, Aizdevuma līguma Nr.RKN/SAL-1, atzīšanu par spēkā neesošu daļā un zemesgrāmatā nostiprināto hipotēku dzēšanu.
Pirmās instances tiesa konstatēja, ka 2007.gada 17.septembrī starp SIA „Reģionālais kredītu nams", kā aizdevēju, /pers. D/, kā aizņēmēju un /pers. C/, kā galvotāju, noslēgts Aizdevuma līgums Nr.RKN/SAL-1, saskaņā ar kuru aizdevējs piešķīris aizņēmējam naudas summu Ls 10 000 apmērā. Bez tam, šī līguma 9.punktā līgumslēdzējas puses vienojušās, ka aizņēmējs, kā papildus garantu savu saistību izpildei, ieraksta Limbažu zemesgrāmatu nodaļā aizliegumu bez aizdevēja rakstiskas piekrišanas dāvināt, atsavināt, ieguldīt sabiedrībās, iznomāt, izīrēt, ieķīlāt, sadalīt vai citādi apgrūtināt ar lietu tiesībām un saistību tiesībām galvotājam /pers. C/ piederošos nekustamos īpašumus - zemes gabalu, kas atrodas /adrese/, kadastra apzīmējums /numurs A/, un zemes gabalu, kas atrodas Salacgrīvas pilsētā, /adrese/ kadastra apzīmējums /numurs B/, papildus izsniedz aizdevējam vekseli, par summu 17 430,28 EUR. Līguma 18., 19., un 20.punktā galvotājs uzņēmies saistību atbildēt ar visu savu mantu par aizņēmēja saistībām.
Tāpat, pirmās instances tiesa konstatēja, ka 2007.gada 17.septembrī starp SIA „Reģionālais kredītu nams", kā ķīlas ņēmēju un prasītāju, kā ķīlas devēju, noslēgts Ķīlas (hipotēkas) līgums Nr.RKN/SAL-1 saskaņā ar kuru ķīlas devējs, nodrošinot aizdevēja prasījumus, kas tam var rasties pret ķīlas devēju, saskaņā ar 2007.gada 17.septembrī starp ķīlas ņēmēju kā aizdevēju, ķīlas devēju kā galvotāju un /pers. D/ [..] kā aizņēmēju noslēgto Aizdevuma līgumu Nr.RKN/SAL-1, ieķīlājis par labu aizdevējam viņam, uz personisko tiesību pamata piederošo nekustamo īpašumu (zemes gabalu), kas atrodas /adrese/ kadastra apzīmējums /numurs A/.
Turklāt pirmās instances tiesa konstatēja, ka ar Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas 2008.gada 3.jūnija lēmumu apmierināts SIA „Reģionālais kredīta nams" pieteikums un nodota bezstrīdus piespiedu izpildei /pers. D/ saistība pret SIA „Reģionālais kredīta nams" Ls 20 000 apmērā pēc 2007.gada 17.spetembra Aizdevuma līguma Nr.RKN/SAL-1. Lēmumā noteikts - ja no /pers. D/ piedziņa nav iespējama, tad piedziņu vērst pret galvotāju /pers. C/.
No VAS „Latvijas Pasts" izziņas, pirmās instances tiesa secināja, ka ierakstīta vēstule Nr.2997 prasītājam izsniegta 2008.gada 30.jūnijā un tiesai nav pamata šaubīties, ka tieši ar minēto sūtījumu prasītājs saņēmis tiesas 2008.gada 3.jūnija lēmumu par bezstrīdus piespiedu izpildīšanu, tādējādi apvērsuma prasība celta likumā noteiktajā terminā.
Pirmās instances tiesa atsaukusies uz Civillikuma 1403.pantu, kas noteic, ka tiesisks darījums ir atļautā kārtībā izdarīta darbība tiesisku attiecību nodibināšanai, pārgrozīšanai vai izbeigšanai un tas ir tiesību subjekta gribas akts, kas rada tiesiskas sekas. Tiesiskās sekas darījuma rezultātā iestājas ne vien tāpēc, ka likums to paredz, bet gan pirmām kārtām tāpēc, ka šo seku iestāšanās ir gribēta (K.Balodis. Ievads civiltiesībās. Apgāds Zvaigzne ABC,

2007, 151.lpp.).

Atsaukusies uz Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu, pirmās instances tiesa secinājusi, ka, lai gan prasītājs norādījis, ka apstrīdētos līgumus parakstījis maldu un viltus ietekmē, - minētos apgalvojumus prasītājs nav pierādījis un tiesa nav konstatējusi tādu apstākļu esamību, kuri būtu par pamatu atzīt apstrīdētos līgumus par spēkā neesošiem.

Atsaukusies uz Civillikuma 1431.pantu, kas noteic, ka akta parakstīšana uzskatāma par piekrišanu šim aktam, ja tā saturs parakstītājam bijis zināms un ja viņam tajā tiesiskā darījumā, uz kuru akts attiecas, ir personīga interese un ierunas tiesība, pirmās instances tiesa atzinusi, ka vispārpieņemts ir uzskats, ka jebkurā gadījumā paraksts, kas izdarīts bez rakstiskas ierunas, pauž parakstītāja piekrišanu (Latvijas Republikas Civillikuma komentāri; Saistību tiesības; K. Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcija; 40.lpp.).

Pirmās instances tiesas sēdē tiesa noskaidrojusi, ka prasītājs no savas dzīves vietas - /pilsēta/ieradies Rīgā un kopā ar /pers. D/ devies uz SIA „Reģionālais kredīta nams" telpām, kur pašrocīgi parakstījis gan Aizdevuma līgumu, gan Ķīlas līgumu.

Atsaukusies uz Civillikuma 1427.pantu, kas noteic, ka pie tiesiska darījuma būtības pieder tā taisītāja gribas izteikums, pirmās instances tiesa piekritusi tiesību doktrīnā paustajam viedoklim, ka darījums nevar notikt pretēji dalībnieka gribai. Gribai, lai rastos tiesiskas sekas, ir jābūt izteiktai, izrādītai, izpaustai kādā objektīvi uztveramā veidā. (Latvijas Republikas Civillikuma komentāri; Saistību tiesības; K. Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcija; 36.lpp.)

Pirmās instances tiesas ieskatā, pie 2007.gada 17.septembra Aizdevuma līguma Nr.RKN/SAL-1 un Ķīlas (hipotēkas) līguma Nr.RKN/SAL-1 noslēgšanas, atbildētājs izteicis bezatrunu piekrišanu piedāvātajam līgumam (Kalvis Torgāns, Saistību tiesības; I daļa; 2006.gads; 44.lpp.), kas izpaudusies kā paraksts līgumā, tādējādi atbildētājs ir apstiprinājis, ka piekrīt līguma noteikumiem.

Pirmās instances tiesa atzina, ka tai nav iesniegti pierādījumi un neviena no pusēm nav arī noliegusi faktu, ka prasītājam bija brīva iespēja iepazīties ar līguma saturu un noteikumiem pirms akcepta paušanas paraksta veidā, bez tam, tiesības izteikt iebildumus par kādu no līguma punktiem rakstiskas ierunas veidā.

Lietā nav strīda par to, ka prasītājs 2007.gada 17.septembra Aizdevuma līgumu Nr.RKN/SAL-1 un Ķīlas (hipotēkas) līgumu Nr.RKN/SAL-1 ir parakstījis, turklāt, bez rakstiskas ierunas.

Atsaukusies uz Civillikuma 1432. un 1587.pantu, pirmās instances tiesa nav konstatējusi pamatu atzīt apstrīdētos līgumus par spēkā neesošiem, ievērojot minēto atzinusi, ka nav leģitīma pamata Salacgrīvas pilsētas zemesgrāmatu nodaļā reģistrēto hipotēku dzēšanai.

Lai gan no prasītāja paskaidrojumiem izriet, ka apstrīdētie darījumi parakstīti krāpšanas rezultātā un par minēto faktu prasītājs vērsies policijā, kā izriet no iesniegtajiem pierādījumiem lietā - Rīgas pilsētas GPP KrPP Ekonomikas policijas biroja inspektors 2008.gada 26.martā izskatījis /pers. C/ iesnieguma materiālu un pieņēmis lēmumu atteikt ierosināt kriminālprocesu. Tiesai nav pierādījumu, ka prasītājs minēto lēmumu būtu pārsūdzējis vai pret atbildētājiem būtu ierosināts cits kriminālprocess par krāpšanu, kas varētu ietekmēt konkrētās lietas iznākumu.

Ņemot vērā minēto, pirmās instances tiesa atzinusi, ka /pers. C/ prasība nav pierādīta, līdz ar to ir noraidāma.

Tiesa atzinusi, ka prasītāja rakstveida paskaidrojumos norādītajiem argumentiem par piedzinēja neatvainojamu vilcinājumu nav nozīmes, jo šie fakti paši par sevi nevar būt par pamatu atbildētāja SIA „Reģionālais kredīta nams" kā kreditora prasījuma apstrīdēšanai pēc būtības apvērsuma prasības formā uz tā pamata, ka darījuma noslēgšanā būtu pieļauta maldība vai viltus. Savukārt argumenti par parāda piedziņas vēršanu pret prasītāja pensiju nevis ieķīlāto zemes īpašumu ir vērtējami Civilprocesa likuma 632.panta kārtībā.

Turklāt, pirmās instances tiesa norādījusi, ka atbilstoši Civillikuma 1704.pantam, kādā apmērā galvinieks – konkrētajā gadījumā /pers. C/ apmierina kreditoru, tādā uz viņu pāriet šā pēdējā prasījumi pret galveno parādnieku, proti; galvinieks, kurš samaksājis parādnieka vietā, saskaņā ar likumu, bez īpašas prasījuma tiesību nodošanas, stājas kreditora vietā un var no parādnieka prasīt, lai tas atgriež viņam visu samaksāto.

[6.] Par iepriekš minēto spriedumu prasītājs 2011.gada 12.maijā tiesā iesniedza apelācijas sūdzību, pārsūdzot spriedumu pilnā apmērā.

Apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka sprieduma nepareizības izpaužas sekojoši - tiesa ir nepamatoti atzinusi, ka tiesai nav iesniegti pierādījumi un neviena no pusēm nav arī noliegusi faktu, ka prasītājam bija brīva pieeja iepazīties ar līgumu saturu un noteikumiem pirms akcepta paušanas paraksta veidā, bez tam tiesības izteikt iebildumus par kādu no līguma punktiem rakstiskas ierunas veidā.

Tāpat uzskata, ka tiesa ir nepamatoti atzinusi, ka, lai gan prasītājs norādījis, ka apstrīdētos līgumus parakstījis maldu un viltus ietekmē - minētos apgalvojumus prasītājs nav pierādījis un tiesa nav konstatējusi tādu apstākļu esamību, kuri būtu par pamatu atzīt apstrīdētos līgumus spēkā neesošiem.

2007.gada 17.septembrī starp SIA „Reģionālais kredīta nams" kā aizdevēju, /pers. D/ kā aizņēmēju un /pers. C/ kā galvotāju tika noslēgts Aizdevuma līgums Nr.RKN/SAL-1. Saskaņā ar līguma 1.punktu, aizdevējs piešķir aizņēmējam aizdevumu Ls 10 000. Savukārt šī līguma 9.punktā ir noteikts, ka aizņēmējs, kā papildus garantu savu saistību izpildei, ieraksta Limbažu zemesgrāmatas nodaļā aizliegumu bez aizdevēja rakstiskas piekrišanas jebkādā veidā apgrūtināt /pers. C/ piederošos nekustamos īpašumus, papildus izsniedzot aizdevējam vekseli par summu EUR 17 430,28. Tāpat arī šī līguma 18., 19., un 20.punktā ir iekļauts tas, ka galvotājs atbild ar visu savu mantu par aizņēmēja saistībām.

2007.gada 17.septembrī tika noslēgts Ķīlas (Hipotēkas) līgums Nr.RKN-SAL/1. Ar šo līgumu tika ieķīlāta prasītājam piederošā ½ daļas no nekustamā īpašuma /adrese A/, ar kadastra numuru /numurs A/.

Norādīts, ka līgumus parakstot, prasītājam netika izskaidrotas sekas tam, kādas vārētu iestāties, ja aizdevēja /pers. D/ savu parādu neatgriež SIA „Reģionālais kredītu nams".

Kā jau tiesas sēdē tika norādīts, prasītājam netika izsniegti līgumi pirms to parakstīšanas, arī pēc parakstīšanas šos līgumus prasītājs vairs nav redzējis. Prasītājam nebija iespēja ar tiem iepazīties un prasītājs paļāvās tikai uz atbildētāju godaprātu. Pie līgumu slēgšanas prasītājam neviens neizskaidroja, ka parakstot šos līgumus viņš varētu zaudēt savu īpašumu, kā arī to, ka līgumā ir iekļaus tik mazs aizdevuma atdošanas termiņš. SIA „Rīgas reģionālais nams" ir rīkojies ļaunprātīgi izsniedzot aizdevumu /pers. D/ uz tik īsu laiku, pastāvot reālai iespējai, ka šis aizdevums netiks atgriezts un tādējādi atbildētājs iegūs savā īpašumā prasītāja nekustamo īpašumu. Uzskata, ka starp atbildētājiem noteikti jau pašā sākumā bija tāda vienošanās, bet to prasītājs nevar pierādīt.

Norādīts, ja prasītājam būtu izskaidrots, ko viņš paraksta un kādas tam var būt sekas, prasītājs nekad nebūtu ieķīlājis savu īpašumu pilnīgi svešam cilvēkam. Uzskata, pie līgumu parakstīšanas ir notikusi maldība un prasītājs ar viltu ir piespiests parakstīt šos līgumus.

Uzskata, ka abi atbildētāji ir ļaunprātīgi izmantojuši prasītāja uzticību, liekot parakstīt līgumus, kurus prasītājs neizprot.

Saskaņā ar Civillikuma 1415.pantu un 1592.pantu, uzskata, ka minētie līgumi ir atzīstami par spēkā neesošiem.

Atsaucoties uz Civillikuma 1427.pantu, apelators norādījis, ka viņš nekad nav gribējis ieķīlāt savu nekustamo īpašumu pilnīgi svešam cilvēkam. Par atbildētāju negodprātīgu liecina arī fakts, ka SIA „Reģionālais kredītu nams" prasītāju pilnība neinformēja par to, ka /pers. D/ savas saistības nav pildījusi pret uzņēmumu.

Vadoties no Civillikuma 1714.panta, galvinieks atsvabinās no savas atbildības, kad kreditors rīkojies nolaidīgi, izdarot piedziņu no parādnieka, un pielaidis pēc apstākļiem neatvainojamu vilcinājumu.

Paskaidrots, ka /pers. D/ savas saistības bija jāizpilda līdz 2007.gada 17.decembrim. No SIA „Reģionālais kredītu nams" prasītājs saņēma

brīdinājumu tikai 2008.gada 18.februārī, tādējādi uzskata, ka atbildētājs ir ļaunprātīgi novilcinājis laiku parāda piedziņai.

Ievērojot to, ka ķīlas līgums ir atzīstams par spēkā neesošu, uzskata, ka līdz ar to ir dzēšama zemesgrāmatā ierakstītā hipotēka, kas ierakstīta, pamatojoties uz 2007.gada 17.septembra Ķīlas (hipotēkas) līgumu Nr.RKN/SAL-1.

[7.] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2013.gada 14.oktobra lēmumu apturēta tiesvedība civillietā /pers. C/ prasībā pret SIA „Reģionālais kredītu nams" un /pers. D/ par ķīlas (hipotēkas) līguma atzīšanu par spēkā neesošu, aizdevuma līguma atzīšanu par spēkā neesošu daļā un zemesgrāmatā nostiprināto hipotēku dzēšanu, līdz brīdim, kad likumīgā spēkā stāsies galīgais nolēmums, kas tiks pieņemts, izskatot /pers. C/ pieteikumu par protesta iesniegšanu par Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas tiesneses 2008.gada 3.jūnija lēmumu lietā Nr.3-12/666-2008.

[8.] Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija ar 2014.gada 1.decembra protokollēmumu nolēma atjaunot tiesvedību civillietā, jo ar Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta lēmumu lietā Nr.3-12/666-2008, SPC-15/2014 Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas tiesneses 2008.gada 3.jūnija lēmums atcelts un pieteikums nodots jaunai izskatīšanai Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas Zemesgrāmatu nodaļai. Savukārt ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas Zemesgrāmatu nodaļas 2014.gada 16.jūnija lēmumu noraidīts SIA „Reģionālais kredītu nams" pieteikums pret /pers. D/ un /pers. C/ par solidāru parāda piedziņu.

[9.] Tiesas sēdē prasītājs /pers. C/ apelācijas sūdzību un prasību uzturēja uz tajās norādītajiem apstākļiem. Papildus paskaidroja, ka neapstrīd, ka aizdevuma un ķīlas līgumā ir paša prasītāja paraksts, bet norāda, ka līgumu parakstīja nelasot, uzticējies savai meitai.

Prasītāja pārstāve, juridiskās palīdzības sniedzēja zvērināta advokāte Iveta Bumbiere tiesas sēdē paskaidroja, ka ar Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 29.maija lēmumu ir atcelts Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas tiesneses 2008.gada 3.jūnija lēmums, ar kuru apmierināts daļēji SIA „Reģionālais kredītu nams" pieteikums par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu pret /pers. D/ un /pers. C/. Izskatot jautājumu atkārtoti, ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas zemesgrāmatu nodaļas tiesneses 2014.gada 16.jūnija lēmumu SIA „Reģionālais kredītu nams" pieteikums pret /pers. D/ un /pers. C/ par solidāru parāda piedziņu noraidīts. Atsaukusies uz Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 29.maija lēmumu lietā Nr.PAC-15-2014, paskaidroja, ka šajā gadījumā galvojuma līgums nav noformēts publiska akta formā un prasītājs nav uzņēmies saistību, kā pats parādnieks, tāpēc ievērojot minēto prasība ir uzskatāma par pamatotu un apmierināmu.

Atbildētāja SIA „Reģionālais kredītu nams" pilnvarotais pārstāvis /pers. O/ tiesas sēdē paskaidroja, ka apelācijas sūdzību un prasību neatzīst. Norādīja, ka atbildētājs nav ļaunprātīgi izmantojis prasītāja uzticēšanos, kā arī nav ļaunprātīgi izkrāpis no viņa naudas līdzekļus. Šajā gadījumā ir slēgts darījums ar saistību pastiprinājumu, galvojumu un ķīlu. Notārs prasītājam iespējamās sekas, ja saistības netiek pildītas, ir izskaidrojis. Prasītājs nav iesniedzis pierādījumus, ka būtu piespiests līgumu parakstīt ar varu. Atbildētājs uzskata, ka prasītājs vienpusēji nevar atkāpties no saistību izpildes, saistības ir jāpilda. Neapstrīd, ka aizdevuma saņēmēja ir /pers. D/. Aizdevums noslēgts uz trim mēnešiem.

Atbildētāja/pers. D/, būdama informēta par tiesas sēdi nosūtot tiesas pavēsti uz viņas deklarēto dzīvesvietas adresi, uz tiesas sēdi nav ieradusies.

Tiesa atzīst, ka nepastāv Civilprocesa likuma 209.pantā paredzētie nosacījumi, kas uzliek tiesai par pienākumu atlikt lietas izskatīšanu, un atzīst, ka šādos apstākļos lietas izskatīšanas atlikšanai nav pamata un lietu iespējams izskatīt bez atbildētājas klātbūtnes, saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.panta pirmās daļas noteikumiem.

Motīvu daļa

Civillietu tiesu kolēģija, uzklausījusi lietas dalībnieku tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus un rakstveida pierādījumus, atzīst, ka prasība un apelācijas sūdzība nav pamatotas un ir noraidāmas zemāk minēto iemeslu dēļ.

[10.] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu, 430.panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā, un nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

No apelācijas sūdzības izriet, ka prasītājs pirmās instances tiesas spriedumu ir pārsūdzējis pilnā apmērā, kā rezultātā prasība apelācijas instances tiesā ir izskatāma pilnā apmērā.

[11.] Civilprocesa likuma 432.panta piektā daļa nosaka, ka, ja tiesa atzīst, ka zemākas instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākas instances tiesas sprieduma motivācijai. Šajā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija, pārbaudījusi un novērtējusi pirmās instances tiesas sprieduma motivāciju atzīst, ka Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas sniegtā argumentācija spriedumā ir izvērsta, pareiza un pilnībā pietiekama, līdz ar to Civillietu tiesu kolēģija saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.panta piektās daļas noteikumiem, pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai, papildus izvērtējot apelācijas sūdzībā minētos argumentus.

[12.] Izvērtējot apelācijas sūdzības argumentus, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzībā norādītie argumenti nav pamatoti.

[12.1.] /pers. C/ prasību un apelācijas sūdzību par 2007.gada 17.septembra Ķīlas līguma Nr.RKN/SAL-1 un Aizdevuma līguma Nr.RKN/SAL-1 9., 15., 16., un. 17.punkta atzīšanu par spēkā neesošiem saistījis ar apstākli, ka apstrīdētos līgumus prasītājs parakstījis maldu un viltus ietekmē.

Tādējādi lietā jānoskaidro, vai puses 2007.gada 17.septembra Ķīlas līgumu Nr.RKN/SAL-1 un Aizdevuma līgumu Nr.RKN/SAL-1 noslēgušas tiesiski un vai ir konstatējams prasības pieteikumā norādītais pamats - viltus un maldi, apstrīdēto līgumu atzīšanai par spēkā neesošiem.

Civillikuma 1405.pants noteic, lai darījumam būtu tiesīgs spēks, ir vajadzīgs, lai tā dalībniekiem būtu tiesībspēja un rīcībspēja; darījums, ko taisījusi tiesību vai rīcībspējas nespējīgas personas, nav spēkā.

Lietā nav iesniegti pierādījumi tam, ka prasītājs būtu atzīts par rīcības nespējīgu personu. Līdz ar to prasītājam, slēdzot darījumus, bija pienākums iepazīties ar to saturu un sekām, kādas viņš ar šo darījumu uzņemas.

Civillikuma 1440.pants nosaka, lai tiesisks darījums būtu spēkā, nepietiek ar to vien, ka tā dalībnieki izteic savu gribu, bet ir vēl vajadzīgs, lai šī griba būtu radusies brīvi - bez maldības, viltus vai spaidiem.

Maldība, kā tas izriet no Civillikuma 1441.panta satura, ir darījuma dalībnieka nepareizs, īstenībai neatbilstošs priekšstats par apstākļiem, kas saistīti ar darījuma priekšnoteikumiem, saturu, tiesiskajām sekām, un tā var rasties, piemēram, informācijas trūkuma, vai šī informācijas kļūdainas izpratnes dēļ. Pie tam maldība jāpierāda tam, kas uz to atsaucas.

Prasība un apelācijas sūdzība nesatur juridiski pamatotu argumentāciju, kas ļautu secināt, ka uz konkrētajiem darījuma noslēgšanas apstākļiem attiecināma Civillikuma 1441.pantā ietvertā definīcija, jo līgumu parakstīšana, tos vispār neizlasot, kā to, būdams rīcībspējīga persona, konkrētajā

gadījumā izdarījis /pers. C/, nevar traktēt kā nepareizu īstenībai neatbilstošu priekšstatu par darījuma priekšnoteikumiem vai informācijas trūkumu.

Arī Augstākās tiesas Senāta 2005.gada 5.oktobra spriedumā lietā Nr.SKC-607 norādīts, ka līguma parakstīšana, to neizlasot, nav pietiekams pamats, lai to saistītu ar Civillikumā norādītajiem apstākļiem - viltus, maldība (Civillikuma 1441. un 1459.pants).

Civillikuma 1459.pantā noteikts, ka viltus ir otras personas prettiesīgs maldinājums, lai viņu piedabūtu izdarīt viņas interesēm pretēju darbību vai atturēties no tās, savukārt saskaņā ar Civillikuma 1461.pantu tas, kas ar viltu piedabūts noslēgt darījumu, var prasīt, lai to atceļ.

Juridiskajā literatūrā norādīts, lai kādas personas izdarītu maldinājumu, kas pamudinājis otru personu noslēgt darījumu, atzītu par viltu Civillikuma 1459.panta izpratnē, ir obligāti jākonstatē priekšnoteikumi: 1) maldinājums, 2) cēloņsakarība starp maldinājumu un pieviltās personas gribas izteikumu, 3) maldinājuma prettiesiskums, 4) tīšs maldinājums (K.Balodis. Ievads civiltiesībās. Rīga. Apgāds Zvaigzne ABC, 2007, 1.lp.269).

Atbilstoši vispārīgam principam maldinātajai personai, prasot līguma atcelšanu, jāpierāda visu iepriekš norādīto priekšnoteikumu esamība. Savukārt, ja kāds no viltus priekšnoteikumiem nepastāv, tad nav arī viltus un maldinātajai personai nav nekādu no viltus izrietošu prasījumu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu, katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Prasītājs, lūdzot atzīt par spēkā neesošiem ķīlas līgumu un aizdevuma līguma atsevišķus punktu, norādījis uz tādiem apstākļiem kā atbildētāju prettiesiskas darbības un līgumu noteikumu nesaprašana, taču šādus apstākļus prasītājs nav pierādījis.

Civillikuma 1431.pants nosaka, ka akta parakstīšana uzskatāma par piekrišanu šim aktam, ja tā saturs parakstītājam bijis zināms un ja viņam tajā tiesiskā darījumā, uz kuru akts attiecas, ir personīga interese un ierunas tiesība. Vispārpieņemts ir uzskats, ka jebkurā gadījumā paraksts, kas izdarīts bez rakstiskas ierunas, pauž parakstītāja piekrišanu. (Latvijas Republikas Civillikuma komentāri; Saistību tiesības; K. Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcija; 40.lpp.)

Tiesas sēdē prasītājs apliecināja, ka prasītājs ieradies Rīgā un kopā ar /pers. D/ devies uz SIA „Reģionālais kredīta nams" telpām, kur pašrocīgi parakstījis gan Aizdevuma līgumu, gan Ķīlas līgumu.

Atbilstoši Civillikuma 1427.pantam, pie tiesiska darījuma būtības pieder tā taisītāja gribas izteikums. Darījums nevar notikt pretēji dalībnieka gribai. Gribai, lai rastos tiesiskas sekas, ir jābūt izteiktai, izrādītai, izpaustai kādā objektīvi uztveramā veidā. (Latvijas Republikas Civillikuma komentāri; Saistību tiesības; K. Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcija; 36.lpp.)

Kā pamatoti norādījusi pirmās instances tiesa, pie 2007.gada 17.septembra Aizdevuma līguma Nr. RKN/SAL-1 un Ķīlas (hipotēkas) līguma Nr.RKN/SAL-1 noslēgšanas, prasītājs izteicis bezatrunu piekrišanu piedāvātajam līgumam (Kalvis Torgāns, Saistību tiesības; I daļa; 2006.gads; 44.lpp.), kas izpaudusies kā paraksts līgumā, tādējādi prasītājs ir apstiprinājis, ka piekrīt līguma noteikumiem.

Saskaņā ar Civillikuma 1432.pantu, kas klusējot vai noteikti izteic savu piekrišanu, tas ar to pieņēmis darbību ar visām tās tiesiskām sekām un nevar vairs vēlāk savu piekrišanu ierobežot, savukārt atbilstoši Civillikuma 1587.pantam, tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma.

Tā kā lietā nav konstatēts pamats tam, lai apstrīdētos līgumus atzītu par spēkā neesošiem, tad nav arī leģitīma pamata Salacgrīvas pilsētas zemesgrāmatu nodaļā reģistrēto hipotēku dzēšanai.

Ievērojot minēto, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka prasītājs nav pierādījis maldību, kādu viņš pieļāvis parakstot 2007.gada 17.septembra Ķīlas līguma Nr.RKN/SAL-1 un Aizdevuma līguma Nr.RKN/SAL-1, līdz ar to viņam jāatbild par sekām, kādas viņš uzņēmies, parakstot šos līgumus. Ievērojot minēto, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka prasības apmierināšanai nav pamata.

[12.2.] Prasītāja pārstāves iebildumi par to, ka galvojuma saistībai bija jābūt noformētai ar publisku aktu, kā arī atsauce uz judikatūru, proti, Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 29.maija lēmumu lietā Nr.SPC-15/2014, Civillietu tiesu kolēģijas ieskatā nav pamatoti, jo attiecas uz saistību bezstrīdus piespiedu izpildi.

[13.] Ņemot vērā visu iepriekš minēto, Civillietu tiesu kolēģija uzskata, ka pirmās instances tiesa, novērtējusi lietas faktiskos apstākļus un rakstveida pierādījumus, pareizi prasību noraidījusi, savukārt apelācijas sūdzībā norādītie argumenti atzīstami par nepamatotiem.

[14.] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta otro daļu no prasītāja valsts ienākumos piespriežami tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš un kurus sastāda ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 60,48 EUR apmērā.

[15.] Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu prasītājam ir nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš - 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 204.[1] , 430., 432., 434.pantu Civillietu tiesu kolēģija

nosprieda:

noraidīt pilnībā /pers. C/, personas kods: /personas kods/, prasību pret SIA „Reģionālais kredīta nams", reģistrācijas Nr.50003926571, un /pers. D/, personas kods: /personas kods/, par 2007.gada 17.septembra Ķīlas (hipotēkas) līguma Nr. RKN/SAL-1, atzīšanu par spēkā neesošu, Aizdevuma līguma Nr.RKN/SAL-1, atzīšanu par spēkā neesošu daļā un zemesgrāmatā nostiprināto hipotēku dzēšanu.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods: /personas kods/, valsts ienākumos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 60,48 EUR (sešdesmit *euro* un 48 centi).

Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksa valstij veicama sekojošā kontā:
Saņēmējs: Tiesu administrācija
Konta Nr. LV51TREL2190458019000
NMR 90001672316
Saņēmēja banka: Valsts kase
Kods TRELLV22
Iemaksas mērķis: **21499** ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, kā arī dati lietas identificēšanai (prasītāja vārds un uzvārds, ja prasītājs ir fiziska persona, vai juridiskas personas nosaukums).

Pēc valsts ienākumos piedzenamo ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksas samaksu apliecinošais dokuments jāiesniedz Rīgas apgabaltiesā.

Noteikt, ka spriedums daļā par ar lietas vešanu saistīto izdevumu piedziņu izpildāms labprātīgi 10 dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas, iesniedzot pierādījumus par sprieduma labprātīgu izpildi Rīgas apgabaltiesā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, kasācijas sūdzību iesniedzot Rīgas apgabaltiesā.

Pilns spriedums pieejams no 2014.gada 15.decembra.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja I.Strelča

Tiesnese I.Zaļā

Tiesnese I.Stuberovska